

מסורת הש"ס

(א) כִּי־נָתַן נָלָא. מִכּוֹת בָּנִי:
(ב) וְשִׁנְיָתָם. (א, 2) יְבִימָתָם
(ג) וְשִׁנְיָתָם. (ד, 7) בְּזִרְזוֹתֵי:
(ה) קְדוּשָׁתָן יִהְיֶה וְשִׁנְיָתָן:
(ו) בִּזְיָן כֹּ: בְּזִרְזוֹתֵי:
(ז) לְקַחְמִי: גִּיטִין לֵה.
(ח) פִּירְיוֹשׁ דְּכִין
דְּרַעִי אִתְחַלַּה דְּלִדְחוֹשׁ מִיֵּה
וּיִרְכַּשׁ לְחַמֵּר לְחַמֵּר מִיֵּה
מִקְחָהּ חֲתָא מִשְׁרַתָּה לְנַעֲלָה
כֹּל כְּהֵא מִיֵּה וּיִרְכַּשׁ
מִתְחָלָא לְנַעֲלָה מִיֵּה שְׁלֹס
דְּרַעִי לְנַעֲלָה. עִירָךְ עִירָךְ בִּזְיָן
כִּי־נָתַן חֲנָא אֶל. (ט) לְקַחְמִי
וְשִׁנְיָתָם. (י) אִתְחַלַּה כִּי־נָתַן
הַחֲוִיטִין סְפִיחָה דְּלִדְחוֹשָׁתָא,
(כ) וְנִיֵּי חֲוִיטִין מִיֵּה:
דִּין דְּחֵם מְשִׁיחָא

הנהגות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה יש לו עליו
אונאה דמטנה:

מוסף רש"י

[illegible]

תוספות רי"ד

על מנה שאין לך עלי דין אונאה. אמכו
דמתנה על של תורה הוא אל חונו וי
לא יירשנה. דקסבר ירושת הצעל דר
כשל תורה: הא דדרבנן. כגון זה שה
סבר. אפי' תנאי הפירות נמי בטל
דחכמים עשו חזוק לדבריהם כשל
תורה וכ"ש היורשה שהיא של תורה:
האי דנעמיא וכוילנסייה הוא.
סבירא ליה לרב כנעמיא דרב
שמעון דמתנה על של תורה תנאו
טל וכוילנסייה דאם מתה יירשנה:
יתורו לבני משפחה. ביבול: וינסה
להם מן הדמים. קס"ד יחזירם להם
דמים קלים: אמאי יתורו. ירושה
אינה חזרת בינים: כלל דמריה צברותה
(דף עב:) משום פגם משפחה. גנאי
הוא להם שיהיו אחרים נקברים עמהם
והם יקברו בקבורת אחרים: דמי קבר
אשמו. שחייב הוא בקבורתה:
דנעמיא. לוקח בית הקברות מחזירו
על כרחו: וקוברים אותו צעל כרחו.
כין לוקח: אלל לא גרסי: במתני'
יפתו לנושל צבאן. בגמרא מפרש
מאי ניהו. ואף על גב דלא משתעדי
מטלטלי דיתמי לא לבעל חוב ולא
לכתובה הכא ללאו ברשותיהו מנחי
סבירא לרבי טרפון דמוציאין מיד
הלוה או מיד מי שהפקדון אצלו
וגומתין לבעל חוב ולכתובה שנחייב
בהן המת מחיים: יפתו לירשין.
ולא מהיית תפיסה: כהון לירשין
שבעה. דתנן בפירקין י"ה הבא ליפרע
מנכסי יתומים לא יפרע אלל בשבעה
וכל זמן שלא נשבעו אין להם רשות
בהם ואין אנו יודעין אם יש להם
עליו כלום הלכך משמת המת זכו
בהן היורשין וברשותן הן: כל הקודם
בהן זכה. קדמו יורשין זכו ואין
מוציאין מידם דמטלטלי דיתמי לא
משתעדי לזכ"א ולכתובה קדם אחד
מהן האשה או המלוה וזה הוא דר'
טרפון אית ליה תפיסה דלאחר מיתה
מהניא: וזכא אשה יתר על כתובה.
אם קדמה ותפסה ויש יותר מן
הכתובה או קדם צעל חוב ותפסו
בהן יותר על חובו: המוסר יפתו
לנושל צבאן. זה צעל השטר שידו
על התחתונה ואם יצואו ליד היתומים
שוב לא יוציא מהם לא אשה ולא צעל
חוב: גמ' להוציא יתנה. ואינה
קימת צעין דמחסרה גוויינא ומש"ה
אמר רבי טרפון דלא מנחי ברשותא
דיתמי: אבל פקדון דאיתיה צענייה
אימא כו'. דכל היכא דאיתיה ברשותא
דיתמי איתיה: לנושל צבראיה. למי
שטערו מתאחר שלא יוכל לטרוף
לקוחות הקודמים לו: לכתובה אשה.
היא קרייה כושל שאין דרכה לחזר
אחר נכסי המת ולצקש היכן יש לו
קרקע: נשמי חיה. צעניאלה האששים
מן צעני הנשים ויהיו נשאות להן
שלא תדאגנה להפקיד כתובתן: וסוף
כשר. והדבר כשר והגון לעשות כן:
כולו נמי דירושין הוו. כיון דטעמא
דר' עקיבא משום דלא נשבעו הוא
דן תפסי נמי אמאי זכו הרי זכו וזה
יורשם משעת מיתה ונכסי דיתמי קא
פסי: ואיידי דאמר ר' טרפון מוסר.

אם לא כן: ורצ מצד אדם ממה
ולא עשו חזוק לדבריהן
הם שלא יאכל פירות: ורצ

וסבר רב תנאו קיים והא⁶ איתמר האומר
 לחבירו על מנת שאין לך עלי אונאה *רב אמר
 יש לו עליו אונאה ושמואל אמר אין לו עליו
 אונאה אלא הלכה כרבן שמעון בן גמליאל
 דאמר המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו
 בטל ולא מטעמיה דאילו רבן שמעון בן
 גמליאל סבר מתה יירשנה ורב סבר מתה לא
 יירשנה האי מטעמיה ולא כהילכתיה הוא
 אלא הלכה כרבן שמעון בן גמליאל דאמר
 אם מתה יירשנה ולא מטעמיה דאילו רבן
 שמעון בן גמליאל סבר בדאורייתא תנאו
 בטל הא בדרבנן תנאו קיים ורב סבר אפילו
 בדרבנן תנאו בטל האי כמטעמיה וכהילכתיה
 הוא ורב מוסיף הוא אלא הלכה כרבן שמעון
 בן גמליאל דאמר אם מתה יירשנה ולא
 מטעמיה דאילו רבן שמעון בן גמליאל סבר
 *ירושת הבעל דאורייתא וכל המתנה על מה
 שכתוב בתורה תנאו בטל ורב סבר ירושת
 הבעל דרבנן *וחכמים עשו חיזוק לחבריהם
 כשל תורה ורב סבר ירושת הבעל דרבנן
 וזהתנן⁷ רבי יוחנן בן ברוקא אומר היורש את
 אשתו יחזיר לבני משפחה וינכה להן מן הדמים
 ויהיונן בה מאי קסבר אי קסבר ירושת הבעל
 דאורייתא אמאי יחזיר ואי דרבנן דמים מאי
 עבדיתייהו ואמר רב לעולם קסבר ירושת
 הבעל דאורייתא וכגון שהורישתו אשתו בית
 הקברות *משום פגם משפחה אמור רבנן
 לישקול דמי וליהדר ומאי ינכה להן מן הדמים
 דמי קבר אשתו כדתנא⁸ המוכר קברו ודרך
 קברו מעמדו ומקום הספידו באין בני משפחה
 וקוברין אותו בעל כרחו משום פגם משפחה
 רב למטעמיה דרבי יוחנן בן ברוקא קאמר וליה
 לא סביא ליה: **מתני'** מי שמת והניח אשה
 ובעל חוב ויורשין והיה לו פקדון או מלוה ביד
 אחרים רבי טרפון אומר יתנו לכושל שבהן
 רבי עקיבא אומר אין מרחמין בדין *אלא יתנו
 ליורשין שכולן צריכין שבועה ואין היורשין
 צריכין שבועה הניח פירות תלושין מן הקרקע
 יכל הקודם בהן זכה בהן זכתה אשה יותר
 מכתובתה ובעל חוב יותר על חובו המותר
 רבי טרפון אומר יתנו לכושל שבהן רבי
 עקיבא אומר אין מרחמין בדין *אלא יתנו
 ליורשין שכולם צריכין שבועה ואין היורשין
 צריכין שבועה: **גמ'** למה לי למיתני מלוה
 למה לי למיתני פקדון צריכא דאי תנא מלוה
 בהא קאמר רבי טרפון משום דמלוה להוצאה

וְסֹכֶר רַב תִּנְאוּ קִיִּים וְהָא אִיתְמַר בּוֹ. וְאֵעָ"ג לְפַרְקֵי הֹוֶה (ב"מ
דף נא: וסג) מוֹקִי רַב נִפְשִׁיָּה אִפְ"י כר' יְהוּדָה לֹא־מַר דְּדַבֵּר
בְּשִׁמְמוֹן תִּנְאוּ קִיִּים דַּעַד כָּאן לֹא קֹאֶמַר ר' יְהוּדָה הֵסֵם אֲלֵא דִידַעְהָ
וּקְמַחְלָה הֵכָּא מִי יַדַּע דְּמַחֲלִיל הֵכָּא לִיכָא לְשִׁנוּי הֵכָּא דַּה"נ לֹא יַדַּע
דְּמַחֲלִיל שְׁהָרִי אִינוּ צָרֹר לוֹ שְׁהָרִי
תְּמוֹת צִחִיָּי שִׁמְלָא הוּא יִמְוֵה צִחִיָּה
לֶקֶן פֶּרִין צִפְרִי: **וּרַבִּי סָבַר דַּאֲפִי**
בְּדַרְבְּנָן תִּנְאוּ בְּמַלְּ. פִּירֵשׁ צָקוּנְטֵרִס
דַּהִיִּינוּ צִפְרִית וְקִשָּׁה לר"י דַּא"כ רַב
לֹא כַּחַד דֵּהָא צִמְתִּימָן אִפְּלִי לר'
יְהוּדָה מֵהֵינּ תִּמְלָה צִפְרִית וְהִיִּינוּ מִשּׁוּם
לֹא שְׁכִיחִי כְּדֹאמְרִי צִרִישׁ פֶּרֶק אַע"פ
(לַע"ל דף טו:) וְסֹכֶר לִפְרֵשׁ צִדְרָנָן הִיִּינוּ
צַעֲלָמָא גִּזְסֵה דְּזַר דְּהוּ מִדְּרַנָּן:
בְּשִׁשִּׁים פְּנֵים מִשְׁפַּחַת לִישְׁקוֹל דְּמִי
וְלִיהֲדָר. תִּימָה לִפְרֵשׁ צִלָּא

דא"כ מאי איריא ציובל אפי' בלא ייזבל
נמי דע"כ ציובל איירי דאי בלא ייזבל
קאמר דמחזיר א"כ אמאי אינטיין
ליה לרב למימר דסבירא ליה דירושא
הבעל דאורייתא הו"ל למימר דרבנן
ועוד אייזבל מיתנייהו זכרין לומר
דליכא פגם מספחה ע"ז הויזב שאז כל
הירושות מורות וזו אינה מורת ומיכר
שהם קבורים בשל אחריים:

לְכַתּוּבָת אִשָּׁה. תִּימָה דַּהֲא

תֵּן צִבְכוּרוֹת צִפְרָק
יֵשׁ צִבּוּר (צ.צ.) לְדֹאֵן אֶשֶׁה וְנוֹטֶלֶת
בְּרֹאיוֹ וְמוֹלֵה חֲשָׁבִי לִיָּה בְּרֵגֶן רֹאיוֹ
בְּצִפְרָק יֵשׁ נוֹחֲלִין (צ"ב דף קס"ה: וְשֵׁם)
וְרִיךְ לְחַלֵּק דְּדוּקָא גְבִי צִבּוּר חֲשִׁיבָה
מְלוֹה רֹאיוֹ וְלֹא לְכַזְבוֹת אֶשֶׁה:
לְכַתּוּבָה אֶשֶׁה מְשׁוּם חֲשִׁיבָה.
פִּירֵשׁ ר"ח שִׁמְעוֹנָא

הַנָּשִׁים חֹן צַעֲרֵי הָאֲנָשִׁים וַיְהִי לָהֶן
קוֹפְלִים יוֹתֵר וְכֵן מִשְׁמַע צַעֲרוֹךְ
וּבִירוּשָׁלַיִם וְכֵן מִשְׁמַע לִקְמֹן בֵּי אֶלְמָנָה
(דף יא: 15) דְּפִרְיָךְ לִמֵּד מִשּׁוּם חֵינָה
יִירָשֶׁת מֵאִי חֹן אִיכָל מִשְׁנֵי שִׁירָשֶׁתָּה
בְּתָה אִוּ אַחֲוֹתָ פִּי שֶׁפָּךְ הִיא לִרְכִּיבָה
שֶׁקִּפְלוּ עָלֶיהָ בְּנֵי אֶרֶץ וּלְפִי הַקּוֹנֵטֵרֶת
נָמִי יֵשׁ לִפְרֵשׁ דְּכִיּוֹן שְׂרֹאוֹת בְּתָה
וְאַחֲוֹתָ שָׁךְ בָּקָל בָּתָּה לְהֵם כְּתוּבָה
נִשְׁאוֹת יוֹתֵר בְּרָצוֹן לְאֲנָשִׁים וְאֵל תַּמָּה
דִּהֲבָל יִפֶּה כַּח הָאִשָּׁה מִכָּה צַעַל חוּב
מִשּׁוּם חֵינָה וְלַעֲנִין וַיִּזְבֹּרֵת תָּנָן בְּהִצְקִין
(גיטין מט: 108) דְּצַעַל חוּב צִיבּוּנִית
וּכְתוּבָתָּה מִשּׁוּם צִיבּוּרִית וַיִּגְרַעוּ כַּחַח
מִכָּה צַעַ"ת אֲשֶׁר יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהָאִשָּׁה
רוּאָה לִישָׁא אִשָּׁה רוּאָה לִישָׁא וְלֹא
חֲשׂוּ מִשּׁוּם חֵינָה לַעֲשׂוֹת דִּינָה צִיבּוּנִית
כְּצַעַל חוּב דָּאִין לְדַמּוֹת תִּקְנֵת כְּחֻמִּים
זוּ לֹא כַעֲנִין שְׁמִירְנוּ מִשְׁקִי בִי מִטְבַּחֵי
דָּכֵן שֶׁהִקְלוּ שָׁלָל לְהַרְבוֹת טוּמְאָה
בְּמִקְדָּשׁ וְלַעֲנִין כַּמָּה דְּבָרִים חֲמִירוּ
יוֹתֵר כְּדֹאמְרִינִן בְּפִסְחִים (דף נז: 17):

מִדִּי לִיָּה לרִבִּי עֲקִיבָא וְאִי
דְּאִמָּא מִדִּי לרִבִּי מַרְפָּן
אוֹמֵר לְכוּשֵׁל שְׁבֵרְאִיָּה רִבִּי
נָא ר' בְּנִימִין אוֹמֵר לְכוּשֵׁל
תֵּת אִשָּׁה מִשּׁוּם חֵינָא: הֵנִיחַ
תֵּת כּוֹלָהוּ נְמִי דִּירוּרְשִׁין הוּוּ
תֵּת תֵּנָא אִיהוּ נְמִי מוֹתֵר
וְרַע

לִּיהַ דֹּאפִּילוֹ תַּפֶּס מִפְקִינָן לִיהַ מִינִיָּה :

פד.

הכותב לאשתו פרק תשיעי כתובות

עין משפט
נר מצוה

ח א מיי פֿיג מהלכות
ממירה הלכה א סנה
לצוין קדש טושי"ח ס'י
רכ סעף כא;
ט ב מיי פֿיג מהלכות
ממירה הלכה א סנה
שען ס' טושי"ח ד' ס'י
ס' סעף א וטושי"ח
ס'י רח סעף א;
י ג (מיי) פֿיג מהל'
מלוה סנה שיען ד'
טושי"ח אה"ע סימן קד
סעף ב וטושי"ח ס'י
ס' סעף א;
יא ד (מיי) פֿיג מהלכות
אבות הלכה א ופי"א
מהלכות מלוה הלכה א
סנה שיען מ' קד טושי"ח
אה"ע מ' קד סעף ג
וטושי"ח סימן קד
סעף ג א;

מוספות רי"ד (המשך)

[illegible]